

20 Ró-íocaíocht i ndáil le deontais feithiclí leictreacha do mhúnláí taispeána

- 20.1** Leagtar amach sa tuarascáil na cúinsí inar íocadh suimeanna breise suas €3.9 milliún san iomlán le díoltóirí i ndáil le deontais do mhúnláí léirithe feithiclí leictreacha (EV), chomh maith leis na céimeanna atá á nglacadh chun na méideanna dlite a chinneadh agus a ghnóthú.¹
- 20.2** Tá sé mar sprioc ag Éirinn astaíochtaí gás ceaptha teasa ón earnáil iompair a laghdú faoi 50% faoi 2030. Rud atá a bhfuil nasc aige leis sin ná sprioc chun go n-aistreofar 30% den fhlít feithiclí príobháideacha go feithiclí leictreacha faoi 2030.²
- 20.3** Is é Údarás Fuinnimh Inbhuanaithe na hÉireann (SEAI) údarás náisiúnta fuinnimh na hÉireann. Riarann SEAI scéimeanna deontais an Stáit d'feithiclí leictreacha thar ceann na Roinne Iompair (an Roinn). Maoinítear na scéimeanna go príomha trí Vóta 31 (Iompar), agus cuirtear tacaíochtaí breise ar fáil trí shruthanna maoinithe eile de chuid an Stáit agus an Aontais Eorpaigh.³Tá freagracht fhoriomlán ar an Roinn as beartas, maoiniú agus maoirseacht na scéimeanna.
- 20.4** Is é cuspóir an deontais d'feithiclí leictreacha ná ceannachán EV seachas feithicil a bhfuil inneall dócháin inmheánaigh inti, chun cabhrú le spriocanna astaíochtaí iompair a bhaint amach. Tugadh an scéim deontais d'feithiclí leictreacha isteach in 2011 agus rinneadh leasuithe uirthi le himeacht ama chun í a chur in oiriúint do dhálaí margaidh agus spriocanna beartais aeráide athraitheacha. Soláthraíonn sé fóirdheontais airgeadais spriocdhírithe den chuid is mó do ghluaisteáin phríobháideacha EV agus do veaineanna tráchtála áirithe.
- 20.5** In 2020, leathnaigh an tAire Iompair an scéim chun feithiclí léirithe EV a fuair díoltóirí feithiclí leictreacha a chur san áireamh. Féadfar na feithiclí sin a dhíol le tomhaltóirí tar éis a n-úsáide le haghaidh cuspóirí léirithe, agus ar an mbonn sin is féidir leo dul isteach san fhlít margaidh feithiclí príobháideacha níos leithne.
- 20.6** Tá aicmí na bhfeithiclí ina gclúdaítear sa scéim leagtha amach in Fíor 20.1. Léiríonn na fíoracha a thaispeántar na méideanna deontais iníoctha ó Mheán Fómhair 2026.⁴

1 Baineann gach tagairt d'feithiclí leictreacha (EVanna) le feithiclí leictreacha cadhnraí amháin a ritheann ar leictreachas 100% atá stóráilte i bpacáiste cadhnraí.

2 [Iompar agus an tAthrú Aeráide](#).

3 Ciste Gníomhaithe ar son na hAeráide, Ciste an Oileáin Chomhroinnte agus Ciste an AE um Aistriú Cóir.

4 Athraíodh rátaí na ndéontas le himeacht ama ó tugadh an scéim isteach sa bhliain 2012.

Fíor 20.1 Deontas EV iníoctha ag SEAI le díoltóirí

Catagóir feithicle	Príobháideach	Léiriú	Tráchtáil
Carr paisinéara (M1) ^a	€3,500	€2,700	—
Veain bheag (N1S)	€3,800	€3,800	€3,800
Veain arbh fhiú 3.5t a meáchain (N1L)	€7,600	€7,600	€7,600
Móipéid (L1eB 50cc 45km/h nó níos lú)	€500	€500	€500
Gluaisrothar (L3e níos mó ná 50cc 45km/h)	€1,000	€1,000	€1,000

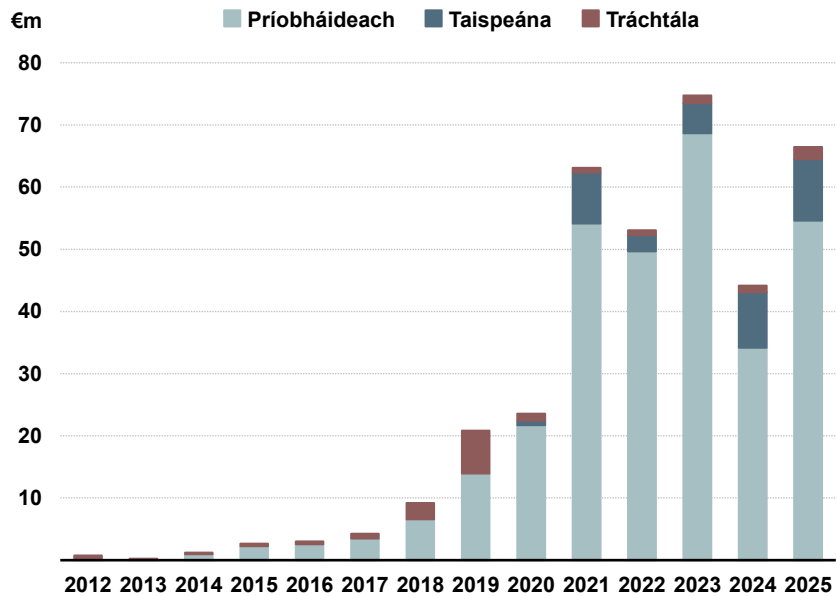
Foinse: Údarás Fuinnimh Inbhuanaithe na hÉireann

Nóta: a Laghdaíodh an deontas do ghluaisteáin paisinéirí príobháideacha M1 ó €5,000 go dtí €3,500 i mí Iúil 2023. Laghdaíodh an deontas feithicle léirithe M1 ina dhiaidh sin ó €3,800 go dtí €2,700 i mí Eanáir 2026.

Caiteachas ar dheontais EVanna

20.7 Méadaíodh an caiteachas bliantúil go suntasach le himeacht ama ag SEAI maidir le deontais ceannacháin EVanna (féach Fíor 20.2). Tháinig athrú mór ar an leibhéal caiteachais in 2021, ina raibh athruithe móra ó bhliain go bliain. B’ionann €66.5 milliún agus caiteachas 2025.

Fíor 20.2 Luach na ndeontas EVanna 2012 go dtí 2025^a

Foinse: Údarás Fuinnimh Inbhuanaithe na hÉireann. Anailís a rinne Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste.

Nóta: a Cuireadh tús leis an scéim in 2011, inar íocadh €198,000 i leith 38 feithicil leictreacha phríobháideacha agus 4 feithicil leictreacha thráchtála.

20.8 Idir 2012 agus 2025, d’eisigh SEAI deontais arbh fhiú €367.3 milliún san iomlán iad: €313.2 milliún le haghaidh EVanna príobháideacha, €19 milliún le haghaidh EVanna tráchtála, agus €35.1 milliún le haghaidh EVanna. Ina theannta sin, ó 2025 i leith, cuireadh €10,500 de dheontais ar fáil sa scéim le haghaidh móipéidí agus gluaisrothair leictreacha incháilithe.

- 20.9** B'ionann deontais léirithe EVanna agus 10.8% de na híocaíochtaí iomlána deontas EVanna a rinneadh idir 2020 agus 2025.
- 20.10** Méadaíodh na deontais a íocadh i leith múnláí léirithe go suntasach in 2024 agus 2025 (féach Fíor 20.3). In 2024, bhí feithicil léirithe amháin a fuair deontas in aghaidh gach 4.2 EV (nach raibh ina bhfeithicil leictreach) a maoiníodh trí dheontas. In 2025, le linn tréimhse ina raibh méadú ar dhíolacháin EVanna, bhí EV léirithe amháin a fuair cúnamh deontais in aghaidh gach 6.2 EV neamhléirithe maoinithe ag deontas.
- 20.11** Dar le SEAI go bhfuil na céatadáin de mhúnláí léirithe EVanna in Éirinn ag teacht le caighdeán an AE nó níos ísle ná sin.
- 20.12** Soláthraítear in Fíor 20.4 léargas ginearálta ar phróiseas deontais EVanna agus ar phríomhriachtanais incháilitheachta na scéime.

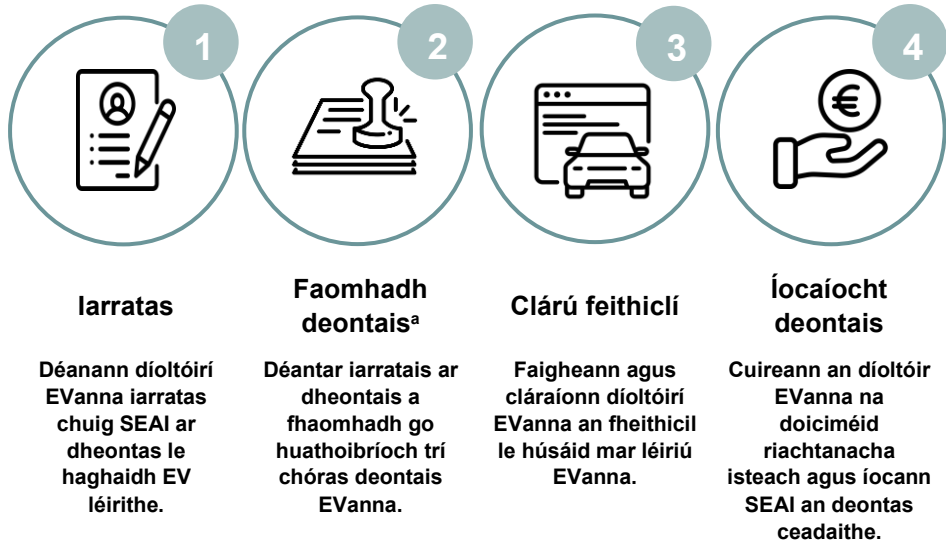
Fíor 20.3 Deontais le haghaidh múnláí léirithe EVanna do dhíoltóirí EVanna 2020 – 2025

Bliain	Gach deontas EV		Deontais EVanna léirithe		Luach na ndeontas taispeána mar % den iomlán
	Líon na ndeontas a íocadh	Luach na ndeontas a íocadh €000	Líon na ndeontas a íocadh	Luach na ndeontas a íocadh €000	
2020	4,850	23,552	186	707	3.0
2021	13,140	63,124	2,152	8,178	13.0
2022	10,891	53,054	691	2,626	5.0
2023	15,840	74,732	1,262	4,796	6.4
2024	12,295	44,166	2,346	8,915	20.2
2025	18,633	66,452	2,596	9,865	14.9
Iomlán	75,649	€325,080	9,233	€35,087	10.8

Foinse: Údarás Fuinnimh Inbhuanaithe na hÉireann. Anailís a rinne Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste.

Fíor 20.4 Próiseas deontais léirithe EVanna SEAI

Ón bpróiseas iarratais go dtí an íocaíocht deontais

Foinse: Údarás Fuinnimh Inbhuanaithe na hÉireann. Anailís a rinne Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste.

Nóta: a Ar an mbonn go dtugann an t-allmhaoireoir ábhartha údarás don díoltóir EVanna agus go gcuireann siad na doiciméid agus an fhaisnéis riachtanach ar fáil trí chóras na ndeontas.

Státchabhair agus rialachán *de minimis*

20.13 Faoi dhlí iomaíochta an Aontais Eorpaigh (AE), is téarma í státchabhair a chuirtear i bhfeidhm ar aon deontas, fóirdheontas nó idirghabháil eile ó bhallstát a thugann buntáiste d'fhiontair atá ag gabháil do ghníomhaíocht tráchtála ar bhealach a d'fhéadfadh saobhadh a dhéanamh ar an iomaíocht ar an saormhargadh. Mura gceadaíonn an Coimisiún Eorpach idirghabháil eacnamaíoch go sonrach, meastar gur státchabhair í, agus ní mór luach na cabhrach sin a fháil ar ais ón ngnólacht.

20.14 Ceadáíonn an Coimisiún Eorpach do Bhallstáit méideanna beaga státchabhrach a thabhairt do ghnólachtaí gan gá lena fhaomhadh foirmiúil, i gcás ina meastar nach mbíonn aon tionchar ag na méideanna sin ar iomaíocht mhargaidh. Tugtar an rialachán *de minimis* air sin.⁵

20.15 Faoi rialachán *de minimis*, ní fhéadfaidh na Ballstáit státchabhair a sholáthar ach do ghnólachtaí tráchtála aonair suas leis an uasmhéid de €300,000 thar thréimhse leanúnach trí bliana. Ba é €200,000 an teorainn suas go dtí an 31 Nollaig 2023 agus méadófar é sin go dtí €300,000 le héifeacht ón 1 Eanáir 2024.

20.16 Baineann teorainn na tairsí *de minimis* le gnólacht aonair, seachas le gach eintiteas ar leith leis féin.⁵ Cuimsíonn an sainmhíniú sin fiontair nasctha a bhfuil caidreamh rialaithe díreach nó indíreach acu, lena n-áirítear máthairchuideachtaí agus focuideachtaí a oibríonn laistigh den bhallstát céanna.

⁵ [Rialachán an Choimisiúin \(AE\) 2023/2831](#) an 13 Nollaig 2023 maidir le cur i bhfeidhm Airteagal 107 agus 108 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh ar chúnamh *de minimis* (IO L, 2023/2381, 15.12.2023).

Treoir ó SEAI maidir le rialachánde minimis

- 20.17** Rangáítear deontais scéime EVanna SEAI mar státhabhair *de minimis* agus cuirtear teorainn leo dá réir sin faoi na rialacha fiontair aonair sin. Is í éifeacht rialacháin an AE nár cheart go mbeadh níos mó ná €300,000 i ndeontais á fháil ag aon fhiontar thar thréimhse leanúnach trí bliana ar bith.
- 20.18** Tugann treoirlínte na scéime a d'eisigh SEAI aghaidh ar an gceist sin, mar a leagtar amach thíos.

Sliocht as treoirlínte SEAI⁶

Déantar na deontais faoin scéim EVanna a rangú mar státhabhair *de minimis*. Tá uasteorainn de €300,000 ann do gach cúnamh *de minimis*, beag beann ar an bhfoinse, a thugtar d'aon fhiontar (lena n-áirítear grúpaí) thar thréimhse leanúnach trí bliana.

Déantar tairiscintí tráchtála agus deontais léirithe ar an mbonn nach sáraíonn an deontas mar aon le haon chúnamh *de minimis* eile a fhaigheann an t-eintiteas gnó an uasteorainn de €300,000 sna trí bliana roimhe sin.

Mura bhfuil tú cinnte go bhfuair tú aon mhaoiniú *de minimis* roimhe seo, ba cheart duit an litir a fuair tú nuair a dámhadh an maoiniú a sheiceáil, ós rud é go bhfuil sé de dhualgas ar gach comhlacht maoinithe é sin a chur in iúl go sonrach. Ionas gur féidir linn ár dtaifid *de minimis* a choimeád, iarraimid ort dearbhú *de minimis* a chomhlánú, rud atá ar fáil san fhoirm iarratais.

Seicéalacha teorannde minimisde chuid SEAI

- 20.19** Ní mór dearbhú *de minimis* sínithe a bheith le gach iarratas ar dheontas léirithe trína ndeimhnítear go gcomhlíonann an díoltóir na ceanglais státhabhrach *de minimis*.
- 20.20** Mar chuid den phróiseas iarratais, ceanglaítear ar dhíoltóirí a n-uimhir CBL a sholáthar. Baineann SEAI úsáid as an uimhir CBL mar phríomh-aitheantóir chun méid carnach an mhaoinithe *de minimis* a fhaigheann díoltóir thar na trí bliana roimhe sin a rianú. Tacaíonn an dearbhú sínithe, mar aon leis an uimhir CBL, leis an measúnú incháilitheachta i gcoinne na tairsí maoiniúcháin *de minimis* infheidhme.
- 20.21** Ríomhann an córas bainistíochta deontas EVanna go huathoibríoch an maoiniú carnach a bhaineann leis an uimhir CBL. I gcás ina mbeadh sé mar thoradh ar fhaomhadh deontais léirithe nua go sárófaí an teorainn infheidhme *de minimis*, cuireann an córas cosc ar an iarratas ó dhul chun cinn.

⁶ [Treoirlínte, téarmaí agus coinníollacha scéim deontais EVanna SEAI.](#)

- 20.22** Ó 2025 i leith, thacaigh an córas freisin le nascadh uimhreacha CBL do dhíoltóirí a dhearbhaigh go bhfuil siad mar chuid de ghrúpa nó a bhfuil sé socraithe ag SEAI go bhfuil siad nasctha. Sna cásanna sin, comhshuimíonn an córas maoiniú carnach *de minimis* i measc na ndíoltóirí nasctha go léir nuair a chuireann aon bhall den ghrúpa iarratas isteach. Dá sáródh maoiniú carnach an ghrúpa an tairseach infheidhme mar gheall ar dheontas léirithe a chur leis, chuirfeadh an córas cosc go huathoibríoch ar an iarratas a chur isteach.

Imscrúdú ag SEAI

- 20.23** I mí Feabhra 2025, le linn seiceálacha íocaíochta, d'aithin SEAI fadhb féideartha maidir le comhlíonadh *de minimis* a bhain le díoltóirí nasctha, agus chuir siad tús le himscrúdú. Cuireadh an scéal in iúl do Bhord SEAI, don Roinn Iompair agus don Roinn Aeráide, Fuinnimh agus Comhshaoil ina dhiaidh sin.
- 20.24** Chuir SEAI tús le próiseas chun méideanna féideartha ró-íocaíochta a chinneadh agus chun iad sin a aisghabháil. I mí Feabhra 2025, d'eisigh sé cumarsáid chuig gach díoltóir EVanna a cláraíodh le SEAI maidir le cé acu a bhí nasctha nó neamhnasctha maidir le cuspóirí an rialacháin *de minimis*.
- 20.25** I mí an Mhárta 2026, chuir feidhmeannaigh SEAI in iúl do Bhord SEAI gur aithníodh ró-íocaíochtaí féideartha, arbh fhiú €4 milliún iad san imscrúdú. Rinne SEAI athbhreithniú ina dhiaidh sin ar an bhfigiúr sin go dtí €3.9 milliún.
- 20.26** Ó mhí Bealtaine 2026 i leith, scríobh SEAI chuig na grúpaí díoltóirí lena mbaineann, inar leagadh amach a chinneadh deiridh maidir lena stádas mar fhiontair nasctha agus inar cuireadh in iúl go gcuirfí íocaíochtaí deontais breise ar fionraí go dtí go n-aisíocfaí na ró-íocaíochtaí a aithníodh.
- 20.27** Leagtar amach sna litreacha cinneadh SEAI maidir le ró-íocaíocht *de minimis*, lena n-áirítear miondealú ar an gcaoi ar ríomhadh an méid, agus iarradh aisíocaíocht laistigh de 60 lá ó dháta na litreach. Tugadh deis do dhíoltóirí freisin aighneacht a dhéanamh maidir leis an gcinneadh laistigh de 30 lá ó dháta na litreach.
- 20.28** Faoi mhí an Mheithimh 2026, d'aithin SEAI 80 díoltóirí aonair nasctha le 15 grúpa díoltóirí gluaisteán, inar sáraíodh cúnamh carnach *de minimis* thar an tairseach infheidhme dóibh. D'aithin SEAI roinnt grúpaí díoltóirí eile a bhí nasctha lena chéile, agus a raibh a gcúnamh carnach *de minimis* laistigh de na teorainneacha infheidhme, dá bhrí sin, níor tharla aon ró-íocaíocht.
- 20.29** Deir SEAI nach bhfágann ainmneacha trádála atá cosúil lena chéile go mbíonn baint i gcónaí ag gnólachtaí lena chéile, ós rud é go bhféadfadh eintitis feidhmiú go neamhspleách trí shocruithe saincheadúnais nó trí shocruithe tráchtála eile. Os a choinne sin, d'fhéadfadh eintitis nach bhfuil aon nasc soiléir eatarthu a bheith ina bhfiontair nasctha má bhíonn siad faoi réir rialú comónta. Dá réir sin, bunaítear ceist na nascachta a bhaineann le fiontair ar leibhéal na húinéireachta agus an rialaithe den chuid is mó, i gcomhréir leis na rialacháin infheidhme.
- 20.30** Tugadh isteach próiseas foirmiúil dearbhaithe do dhíoltóirí nua a bhí ag dul isteach sa scéim i mí Feabhra 2025, agus ní raibh a leithéid i bhfeidhm roimh an dáta sin. Bhí ar dhíoltóirí deimhniú nár sháraigh siad tairseacha maoinithe *de minimis*, áfach, maidir le gach deontas feithiclí léirithe a éilíodh, maidir leis na cinn a éilíodh roimh mhí Feabhra 2025 agus na cinn a éilíodh ina dhiaidh sin.

- 20.31** Deir SEAI go leanann sé de bheith ag brath ar na féindearbhuithes sin den chuid is mó, agus gur faoi na hiarratasóirí atá an fhreagracht as a gcruinneas agus a gcomhlíonadh féin. Cé gur féidir a thuilleadh fóraithe a dhéanamh ar fhéindearbhuithes, deir SEAI gur próiseas é sin a éilíonn go leor acmhainní agus go bhféadfadh rannpháirtíocht a bheith de dhíth chun dul i dteagmháil le grúpaí díoltóirí chun a stádas a fhiosrú.
- 20.32** Amhail an 18 Meán Fómhair 2026, bhí roinnt grúpaí díoltóirí tar éis an ró-íocaíocht *de minimis* arbh ionann í agus €109,400 san iomlán a aisíoc.
- 20.33** I gcás na ngrúpaí díoltóirí eile, glacann cuid acu le cinneadh SEAI maidir lena stádas nasctha, agus tá cuid eile ag cur in aghaidh chinneadh SEAI gur fiontair nasctha iad.

Tátail

- 20.34** Is príomh-idirghabháil rialtais é fóirdheonú chostas EVanna a dearadh chun na feithiclí sin a spreagadh chun cabhrú le spriocanna aeráide a bhaint amach. Áirítear leis sin fóirdheonú chostas na bhfeithiclí léirithe díoltóirí feithiclí. As an €66.5 milliún i ndeontais fóirdheontais d'EVanna a d'íoc SEAI in 2025, bhí €9.9 milliún (14.9%) i bhfoirm fóirdheontais le haghaidh múnláí taispeána díoltóirí feithiclí. Ó tugadh fóirdheontais den sórt sin isteach in 2020, íocadh €35.1 milliún san iomlán.
- 20.35** Bhí a fhios ag SEAI ón tús gur chineál státchabhrach iad na fóirdheontais feithiclí taispeántais agus nach bhféadfaí iad a íoc ach suas leis na teorainneacha a cheadaítear faoi rialachán *de minimis* an AE. Forbraíodh córas bainistithe deontas ann ina bhféadfadh an riail a chur i bhfeidhm ar dhíoltóirí nasctha laistigh d'aon fhiontar. Chuir sé sin cosc ar fhóirdheontais a íoc le haon ghrúpa díoltóra a chuireann isteach ar dheontas dá mbainfeadh an grúpa an teorainn amach ina iomláine.
- 20.36** Is cuid lárnach de rialuithe SEAI maidir le comhlíonadh rialacha státchabhrach maidir le deontais feithiclí leictreacha é féindearbhu ó dhíoltóirí gluaisteán maidir lena stádas nasctha. Níor aithníodh go hiomlán gach grúpa den sórt sin de bharr an phróisis sin, rud a d'fhág go bhféadfaí íocaíochtaí deontais a d'fhéadfadh a bheith os cionn na dtairseach *de minimis* Tar éis imscrúdú a dhéanamh, mheas SEAI gurbh ionann íocaíochtaí thar na teorainneacha ceadaithe d'fhiontair thráchtála aonair agus suas le €3.9 milliún. Léiríonn sé sin ráta ró-íocaíochta suas le 11% den mhéid a íocadh le fiontar.
- 20.37** Faoi rialacha státchabhrach an AE, tá sé de dhualgas ar SEAI méideanna na n-íocaíochtaí iomarcacha a aisghabháil ó na fiontair. D'fhéadfaí é sin a dhéanamh ar bhonn aisghabhála 'don ghrúpa iomlán', nó trí fhorchúiteamh ó na díoltóirí aonair ar íocadh deontais leo i ndiaidh dóibh an teorainn don ghrúpa a bhaint amach. Ní mór aisghabháil ró-íocaíochtaí a bhaint amach gan cur isteach ar íocaíocht deontas le díoltóirí ar mhaithe na gceannaitheoirí EVanna.
- 20.38** Tá méideanna a aisghabhann SEAI faoi dhliteanas le géilleadh ar ais do Vóta 31 Iompar.